

(สำเนา)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

(ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543

เรื่อง เครื่องดื่มเกลือแร่

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง เครื่องดื่มเกลือแร่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 6(3)(4)(5)(6)(7) และ (10) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 108 (พ.ศ.2530) เรื่อง เครื่องดื่มเกลือแร่ ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2530

ข้อ 2 ให้เครื่องดื่มเกลือแร่เป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน

ข้อ 3 เครื่องดื่มเกลือแร่ หมายความว่า เครื่องดื่มที่มีเกลือแร่เป็นส่วนประกอบหลัก และหมายความรวมถึง เครื่องดื่มเกลือแร่ชนิดแห้งด้วย

ข้อ 4 เครื่องดื่มเกลือแร่ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องดื่มเกลือแร่ 1 ลิตร ประกอบด้วย

(1.1) โซเดียม ไม่น้อยกว่า 460 มิลลิกรัม และไม่เกิน 920 มิลลิกรัม

(1.2) น้ำตาลกลูโคสหรือฟรุคโตส ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของน้ำหนัก หรือซูโครส

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ของน้ำหนัก

(1.3) โพแทสเซียม ไม่เกิน 195 มิลลิกรัม (ถ้ามี)

(1.4) ไบคาร์บอเนต ไม่เกิน 793 มิลลิกรัม (ถ้ามี)

(1.5) ซีเตรต ไม่เกิน 819 มิลลิกรัม (ถ้ามี)

เครื่องดื่มเกลือแร่ นอกจากจะต้องมีส่วนประกอบตาม (1.1) และ (1.2) แล้ว หากจะใช้เกลือแร่อื่นนอกจาก (1.3) และ (1.4) หรือน้ำตาลอื่น ให้ใช้ได้ปริมาณตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) มีกลิ่นและรสตามลักษณะเฉพาะของเครื่องดื่มเกลือแร่นั้น

(3) ไม่มีตะกอน เว้นแต่ตะกอนที่เกิดจากการใช้สารปรุงแต่งกลิ่นรสบางชนิดอันเป็นส่วนประกอบของเครื่องดื่มเกลือแร่

(4) น้ำที่ใช้ผลิตต้องเป็นน้ำที่มีคุณภาพหรือมาตรฐานตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

(5) คุณสมบัติทางจุลินทรีย์

(ก) ตรวจพบแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มน้อยกว่า 2.2 ต่อเครื่องดื่มเกลือแร่ 100 มิลลิลิตร โดยวิธี เอ็ม พี เอ็น (Most Probable Number)

(ข) ตรวจไม่พบแบคทีเรียชนิด อี.โคไล (*Escherichia coli*)

(ค) จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการตรวจวิเคราะห์ของอาหารด้านจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค¹

(ง) ไม่มีสารเป็นพิษจากจุลินทรีย์หรือสารเป็นพิษอื่นในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(จ) ตรวจพบยีสต์และเชื้อรา ได้ดังนี้⁽²⁾

1) น้อยกว่า 1 ในเครื่องดื่มเกลือแร่ 1 มิลลิลิตร สำหรับเครื่องดื่มเกลือแร่ ที่ผ่านกรรมวิธีสเตอริไลส์ หรือ ยู เอช ที

2) น้อยกว่า 100 ในเครื่องดื่มเกลือแร่ 1 มิลลิลิตร สำหรับเครื่องดื่มเกลือแร่ที่ผ่านกรรมวิธีอื่นนอกเหนือจากวิธีสเตอริไลส์ หรือ ยู เอช ที

การตรวจวิเคราะห์ยีสต์และเชื้อราดังกล่าวให้ใช้วิธี Bacteriological Analytical Manual (BAM) Online. U. S. Food and Drug Administration ที่เป็นปัจจุบัน (updated version) หรือวิธีที่มีความถูกต้องเทียบเท่า (or equivalent method)

(6) ตรวจพบสารปนเปื้อนไม่เกินปริมาณสูงสุดที่กำหนดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยมาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน³

(7)⁴

(8) ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบ เว้นแต่แอลกอฮอล์ที่ใช้เป็นตัวทำละลายสารปรุงแต่งบางชนิดที่ใช้เป็นส่วนประกอบของเครื่องดื่มเกลือแร่

(9) ไม่มีแคฟเฟอีน

เครื่องดื่มเกลือแร่ชนิดแห้งมีความชื้นได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของน้ำหนัก และตรวจพบยีสต์และเชื้อราได้น้อยกว่า 100 ในเครื่องดื่มเกลือแร่ 1 กรัม และเมื่อละลายตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ในฉลากแล้วต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานตามข้อ 4 (1) (2) (3) (4) (5) (ก) (ข) (ค) และ (ง) (6) (7) (8) และ (9)

การตรวจวิเคราะห์ยีสต์และเชื้อราดังกล่าวให้ใช้วิธี Bacteriological Analytical Manual (BAM) Online. U. S. Food and Drug Administration ที่เป็นปัจจุบัน (updated version) หรือวิธีที่มีความถูกต้องเทียบเท่า (or equivalent method)⁽⁵⁾

ข้อ 5 ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มเกลือแร่เพื่อจำหน่าย ต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง วิธีการผลิต เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหาร

ข้อ 6 การใช้ภาชนะบรรจุเครื่องดื่มเกลือแร่ ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง ภาชนะบรรจุ

¹ ความในข้อ 4 (5) (ค) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543 ถูกยกเลิกโดยข้อ 8 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 415) พ.ศ. 2563 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 เรื่อง กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน หลักเกณฑ์เงื่อนไขของอาหารด้านจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค และใช้ความใหม่แทนแล้ว

² ความใน (จ) ของ (5) ของข้อ 4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543 ถูกยกเลิกโดยข้อ 1 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เครื่องดื่มเกลือแร่ (ฉบับที่ 2) (128 ร.จ. ตอนที่ 41 ง. ลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2554) และใช้ข้อความใหม่แทนแล้ว

³ ความใน ข้อ 4(6) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543 ถูกยกเลิก โดยข้อ 11 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 413) พ.ศ. 2563 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงสาธารณสุขหลายฉบับที่กำหนดมาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน และใช้ข้อความใหม่แทนแล้ว

⁴ ความในข้อ 4 (7) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543 ถูกยกเลิก โดยข้อ 17 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 417) พ.ศ. 2563 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขวิธีการใช้ และอัตราส่วนของวัตถุเจือปนอาหาร (ฉบับที่ 1)

⁵ ความในวรรคสองของข้อ 4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 195) พ.ศ.2543 ถูกยกเลิกโดยข้อ 2 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เครื่องดื่มเกลือแร่ (ฉบับที่ 2) (128 ร.จ. ตอนที่ 41 ง. ลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2554) และใช้ข้อความใหม่แทนแล้ว

ขนาดบรรจุเครื่องต้มเกลือแร่ให้เป็นไปตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เว้นแต่เครื่องต้มเกลือแร่ชนิดแห้งต้องมีขนาดบรรจุสำหรับละลายในน้ำ 250 มิลลิลิตร เท่านั้น

ข้อ 7 การแสดงฉลากของเครื่องต้มเกลือแร่

(1) ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง ฉลาก

(2) ต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ด้วยตัวอักษรขนาดความสูงไม่น้อยกว่า

2 มิลลิเมตร เห็นได้ชัดเจนในกรอบสี่เหลี่ยม สีแดง พื้นขาว

(2.1) เด็กและทารกไม่ควรรับประทาน

(2.2) เฉพาะผู้สูญเสียเหงื่อจากการออกกำลังกาย

(2.3) ไม่ควรรับประทานเกินวันละ ..... หน่วย (ความที่เว้นไว้ให้ระบุจำนวนหน่วย

ที่ควรบริโภค ทั้งนี้จำนวนดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วจะต้องไม่เกินวันละ 1 ลิตร)

ข้อ 8 ให้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหารหรือใบสำคัญการใช้ฉลากอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 108 (พ.ศ.2530) เรื่อง เครื่องต้มเกลือแร่ ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2530 ซึ่งออกให้ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้ต่อไปได้อีกสองปี นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ 9 ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าเครื่องต้มเกลือแร่ที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับยื่นคำขอรับเลขสารบบอาหารภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ เมื่อยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ได้รับการผ่อนผันการปฏิบัติตามข้อ 5 ภายในสองปี นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และให้คงใช้ฉลากเดิมที่เหลืออยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดแต่ต้องไม่เกินสองปี นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ 10 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2543

กร ทัพพะรังสี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(ราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 118 ตอนพิเศษ 6 ง. ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2544)